

HALÁSZ ALEXANDRA

ASSZONYI
PANASZOK

KIADJA:
A CSALÁDOK SZERETET SZÖVETSÉGE

Az olvasóhoz.

Beszélgessünk most arról, mik is azok a dolgok, amelyek leggyakrabban fájnak. Olyan jelentéktelennek látszó, néha kicsiny esetek, amelyeket a legjobb férj is gyakran elkövet, de gyakori ismétlések után mégis fájdalmas, apró karcolásokat hagynak a női lelken.

Az asszonyi élet komoly és könnyen végzetessé válható problémái azonban ezek az apróságok, amelyek a házassélet nyugalmit és a családot nem veszélyeztetik. Más megítélés alá esnek a férjeknek azok a hibái, melyeket inkább vétkeknek nevezhetünk, s amelyekkel veszedelemnek teszik ki feleségüknek, gyermekeiknek nyugalmit. Ezek: az ivás, a mértéktelen kártyázás és a feleség megcsalása.

Lehet, elhamarkodtuk élettársunk kiválasztását, lehet, hogy ezek a rossztulajdonságok csak későbbben fejlődtek ki. Egyaránt helyt kell állnunk és minden erőnkkel, okosságunkkal és jóságunkkal igyekeznünk kell őt visszafordítani a veszedelmes útról. Sohasem veszekedéssel, gorombasággal! A veszekedő asszony visszataszító, még akkor is, amikor jogos ügyéért veszekszik. A férjek gyűlölik a hangos szóváltásokat, s ha feleségük mégis kényszeríti őket, hát haragszanak és nem saját hibájukat okolják annak felidézéseért, hanem feleségüket. Mentől gyakrabban fordul ilyesmi elő, annál inkább eltávolodnak lélekben az asszonytól.

A férfi természete olyan, hogy nem önmagára, hanem arra haragszik, aki hitványságát túlságosan gyakran a szemére veti. Ilyenkor még konokabban megköti magát. Itt is csak a nagy-nagy türelem, megbocsájtó szeretet és asszonyi ügyesség segíthet.

Ki tudna általános érvényű tanácsokat adni! Az emberi lélek nem gép. Törvényeit nem lehet úgy kiszámítani, mint az egyszerű gépet. Minden emberre más és más érvek hatnak. Az az igazán okos nő, aki magától rájön, hogy az ő uránál mit kell tennie.

Választottam.

A keresztény-katolikus asszonynak más lélekkel, más elhatározással kell a házasságba lépnie, mint azoknak, akik sem Istenben, sem a halhatatlan lélekben, sem a szeretet mindenek felett való erejében nem hisznek. Ne azzal induljon el a házasságban, hogy „most végre azt tehetem, amit akarok, a magam életét fogom élni, boldog akarok lenni: Ne úgy induljon el, hogy „én”!

Kezdje azzal, hogy — boldoggá, megelégedetté akarlak tenni „téged”.

Igy kellene mindkét félnek a közös életbe lépnie. Mert, ha mindketten a másik boldogságát akarják, a másikért akarnak élni, akkor egészen biztos, nagyon boldogok, megelégedettek lesznek mind a ketten. Hiszen az élet szolgálat. Az igaz ember sohasem önmagáért él, hanem elsősorban másokért, másért.

Mennyivel inkább szolgálat az asszonyi élet: a Teremtő neki ajándékozta az emberi nem fenntartásának gyönyörű feladatát. Az ő testéből fakad az új élet, benne valósul meg a történelem folytonossága. Ilyen óriási, nagy és szent feladatot csak alázatos lélekkel és teljes odaadással lehet végezni. Gyermekeiért, férjéért dolgozni, róluk gondoskodni, terheiket megosztani, megkönnyíteni, szolgálatot végezni.

Vállalni a több munkát, a több gondot, a nagyobb felelősséget. Aki nem így indul el, az soha nem jut célhoz. Akinek nem az a legfőbb törekvése, hogy a

másikat boldoggá tegye, az saját maga sohasem lesz boldog.

Most már vállalni kell a férjet olyannak, amilyen. Most már helyt kell érte állni akkor is, ha — amint olyan gyakran megesik — a fiatalasszony sok dologban csalódott is benne. Bizony vannak kisebb-nagyobb rossz szokások, hibák, gyengeségek, amelyek csak hosszabb együttélés alatt derülnek ki. Sok olyasmi, amit a szerelem nehezen tud megbocsájtani. Legalábbis az a szerelem, amely csak az érzékekkel, a testi érzésekkel ragaszkodik valakihez. De az igazi szerelem nem ez. Az igazi szerelemben csodálatosan szép harmóniában, egyensúlyban van a testi vágyódás a lélek szerelmével, a végtelen, soha el nem múló szeretettel, az önzetlen jósággal, gyengédséggel, barátsággal és gondoskodással.

A feleség hivatása.

Mindig a nőtől függ, milyen lesz, milyenné válik házaselete. Az igazi nő nemcsak szerelmese az urának, hanem egy kicsit az anyja, a pajtása, a barátja is. Nemcsak büszke rá és hivalkodik vele, hanem hibáit igyekszik eltakarni, menteni, úgy, mint ahogy az édes anya takargatja gyermekének azokat a hiányosságait, melyeken változtatni nem tud.

A férfi egy kicsit mindig gyermek marad, s nagyon is rászorul feleségének anyai elnézésére és gyengédségére. A szeretet mindent megértő és megbocsátó ereje itt nyilvánul csak meg igazán. Még a legderekből férj is gyakran megbántja feleségét, gyakran okoz szomorúságot, szenvedést neki és a feleség élete szinte szakadatlan sora a megbocsájtásnak. Erre azonban csak az a fajta szeretet képes, amelyről olyan csodálatosan szépen írt Szent Pál apostol a korintusiakhoz írt levelében. (13. fej.)

„Én osszam el bár egész vagyonomat a szegények

táplálására, és adjam bár át testemet, úgy hogy elégjek: ha szeretetem nincsen, semmit sem használ nekem. A szeretet türelmes, nyájas; a szeretet nem féltékeny, nem cselekszik rosszat,... nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem gondol rosszat;... mindent elvisel. A szeretet soha meg nem szűnik."

Igy szeretni nem könnyű, mert gyaluló emberek vagyunk mindannyian, férfiak és nők egyaránt. De ha Szent Pál tökéletes tanítását legalább megközelíteni igyekeztünk, máris sokat tettünk.

Nem hallgat meg.

Az asszonyokban általában nagyobb a közlési vágy, mint a férfiakban. Szeretik elmondani, mit csináltak, mi történt velük s ezt a sok apróságot szeretettel gyűjtik össze egész napon át, hogy estére elmesélhessék az uruknak. És akkor megjön a férj. Fáradt... Vagy talán valami kellemetlensége volt munkahelyén, hivatalában, üzletében. Az asszony kedvesen fogadja és mesélni kezd. Férje nem figyel oda, nem válaszol, vagy éppen csak odavet néhány szót. Ki nem mondta még ilyenkor az urának — „milyen utálatos vagy, egész nap arra vártam, hogy ezt elmondhassam neked, téged pedig még csak nem is érdekel.” Vagy ilyesfélét mond — „mindenki szívesen beszélget velem, csak téged úntat, amikor beszélek hozzád.”

Valljuk meg egymásnak őszintén, ilyesmi mindnyájunkkal megtörtént és bizony zokon is esett. Az okos asszony azonban nem csinál ilyesmiből nagy ügyet. Ha tesz is megjegyzést, — végre is ennyihez joga van, — soha nem csinál belőle veszekedést. Inkább azt igyekezik megtudakolni — ezt is óvatosan, mert a férfiak nem szeretik, ha „kikérdezik” őket, — miért rosszkedvű az ura, mi bántja? Résztvenni a férj gondjaiban, nagyon fontos feleségi feladat.

Résztvenni akkor is, ha esetleg olyasmiről van szó, ami az asszonyt nem érdekli.

Ismerek egy igen okos asszonyt. A férje építész-mérnök, aki igen szeret otthon a munkájáról beszélni. A felesége a felét sem érti annak, amit építész, számítási, tervezési munkájáról mesél. Bizony únja, mikor a vállalkozókkal való tárgyalásait, vitáit részletesen elmondja, mégis türelemmel és figyelemmel hallgatja. Nyolc esztendei házasságuk ideje alatt a férje még nem vette észre soha, hogy a felesége néha mennyire únja a számára alig érthető részleteket.

Egy kedves, idősebb asszony nevetve mesélte egyszer nekem, hogy húsz éves kora óta, mióta a ura eljegyezte, megszámlálhatatlan sok koncerten és operaelőadáson volt, holott botfülű és a zenéhez nem ért. De látta, mennyire fontos a zene férje életében s hogy ez a legkedvesebb szórakozása. Soha nem árulta hát el, hogy ő szívesebben menne moziba vagy színházba, hanem örömet mutatva ment vele valahányszor csak hívta, nehogy annak örömét rontsa. Meg azután azért is, — mondta nekem, — mert féltem, hogyha én nem megyek vele, esetleg mást, egy másik nőt vinne magával, és az ilyenből ritkán fakad jó...

Viszont ismerek egy férjet, aki nem állhatja a mozit, felesége kedvéért azonban minden ellenvetés nélkül megy, valahányszor az megkéri rá.

Egy olajkereskedő esténként hűségese beszámol feleségének minden az nap megkötött üzletről. A sokféle olaj — motorolaj, hengerolaj, gépolaj stb. — között az asszonyka eleinte egyáltalán nem ismerte ki magát. Ma már, négy évi házaselet után, pontosan ismeri az egész üzletet és valóban érdeklődéssel hallgatja a férjet, holott elinte majd elaludt mellette.

Ugyanígy vegyen részt az asszony férje szótlanságában is. Tisztelje fáradságát vagy rosszkedvét s

ha ez a szótlanlás gyakran ismétlődik és kellemetlenné válik, csak akkor tegyen miatta szemrehányást, de akkor se bántó formában.

Lássuk a többi asszonyi panaszt. Itt vannak az elejtett név- és születésnapok, — házassági évfordulók. Hát bizony, nekünk nőknek az ilyesmi rosszul esik. De ezt sem szabad túlságosan komolyan venni. Jogosan csakis akkor neheztelhetünk, ha valóban szeretetlenségből történt. Egy kis feledékenységet könnyű szívvel meg lehet és meg kell bocsátanunk.

A pénzkérdés.

Ez különösen azokban a házasságokban jelent problémát, ahol az asszonynak nincs külön keresete vagy jövedelme. Valóban vannak zsugori, szűkmarkú férjek, az ilyenek mellett nem könnyű az asszony élete. Sok keserűségnek lehet a forrása, sok vitának, sőt veszekedésnek is. Pedig higgyétek el, veszekedéssel ilyen esetben sem megy semmire az ember. Inkább egy kis ügyességgel, ártatlan ravaszsággal. Meg lehet sok mindent takarítani a háztartási pénzen. Otthon is elvégezhető, apróbb munkákkal külön keresethez is lehet jutni. Ha pedig mégis a férjtől kérünk, soha ne erőltessük. Hagyjuk! Várjunk, inkább hozzuk elő kívánságunkat máskor is, többször is, olyan formában, amiről tudjuk, hogy az urunkat nem bosszantja, hanem inkább megalapítja. Hogy ez micsoda, vagy ezt milyen módon kell tennünk, azt már minden asszonynak magának kell tudnia, mert ki-ki a saját férjét ismeri és arról tudja, mi az, amivel közel lehet hozzá férközni.

Nem képmutatást tanácsolok itt. Isten mentsen attól. Az sem jut eszembe, hogy arra biztassak valakit, tetessen testi rosszsullétet, sírjon vagy rimázkodjék azért, hogy célhoz érjen. Az ilyesmi nem

méltó egy önérzetes nőhöz. Arról nem is szólva, hogy hazugságba keverednek. Ártatlan apró, női ügyeskedésekre gondolok, amivel sem nem vétkezik, sem senkinek kárt nem okoz. Legalább is sokkal kevesebbet, mintha erőszakoskodnék és hangos veszekedésekkel tenné tönkre az otthon légkörét.

A bor.

Egy dunántúli faluban két híres részegeskedő gazda élt. Mind a kettőnek a felesége sokat bánkódott, sokat sírt a sok kocsmázás miatt. De ahogy két tojás sem egyforma, a két asszony természete sem volt az.

Egyikük házsártoskodó, erőszakos, hangosszavú volt. Valahányszor részegen került haza az ura, olyan patáliát csapott, hogy az egész utca visszahangzott tőle. Még az is megesett, hogy seprőnyéllel verte meg az urát. Semmire sem ment vele. A gazda egyre konokabb lett, egyre gyakrabban maradt el hazulról. Végül is olyan tűrhetetlenné vált a helyzet, hogy az asszony három gyermekével hazaköltözött szüleihez. A magára hagyott férfi pedig egyre jobban elvadult.

Egy hideg téli estén is a kocsmában ivott. Éjfél után tántorgott hazafelé. A faluban már aludtak az emberek, senki nem vette észre, mikor a részegen botorkáló gazda elesett és begurult az útmenti árokba. A vasárnap reggeli misére menők találtak rá holtan. Megfagyott. Az asszony nem értett a gazdasághoz, a gyermekek még kicsinyek voltak, nem segíthettek neki, így idegen kézbe került a kis gazdaság és szétkallódott. Az asszony napszámból, idegeneknek végzett munkából nevelte fel nagykeservesen gyermekeit.

Húsz esztendősen legényfia egyszer szemrehányást tett édesanyjának. Valami olyasfélét mondott, hogy

másképpen lehetett volna, nem került volna idegen kézre az apai föld, ha anyja másképpen intézi apjával a dolgot. Az anya sírt, hogy lám, még a fia is, kit annyi kínnal nevelt, igaztalan hozzá. Pedig de sokban igaza volt annak a fiúnak.

A másik menyecske egészen másképpen csinálta a dolgot. Eleinte ő is veszekedett, meg sírt. De mikor látta, hogy ettől semmi sem lesz jobb, más-hogyan próbálkozott.

Valahányszor az ura a kocsmába ment, vele ment ő is. Nem szólt egyet sem, csak kendőt kanyarított maga köré és ment szépen utána. Bement vele az ivóba és csendesen leült az ura mellé. Hangos szót nem ejtett, csak ült és nézte az urát. Mikor pedig az dühösen kikergette és erősen megszidta, mondván, asszonynak nincs helye a kocsmában férfiak között és azonnal takarodjék haza, az asszony nem válaszolt. Felkelt és szótlanul kiment. Odakint pedig leült a kocsmajtó elé. Ott ült néha fél éjszakákon át. Nemcsak enyhe nyári, meg őszi estéken, de hideg esős novemberi éjszakákon, sőt fagyos téli éjjeleken is.

Az ember gyakran mondogatta, — majd meglátjuk, ki bírja tovább, én-e vagy az asszony? Végül azonban egyre jobban bántotta az ajtó előtt türelmesen, szó nélkül ülő asszony kitartása. Egyre kényelmetlenebbül érezte magát odabent a meleg kocsmában, mialatt felesége, aki egész nap becsületesen végezte a munkáját, éjszaka, ahelyett, hogy otthon az ágyában pihenne, kint vacog a hidegben.

Végül már csak hiúságból, hogy mások ne mondassák, — lám, a felesége kifogott rajta, — járt el egyre ritkábban és ritkábban a kocsmába. Míg végül karácsony előtt, egy különösen hideg, szeles éjfél órában sírva kérte a feleségét, menjenek együtt haza. Másnap a templomban tett ünnepélyes ígéretet, hogy egy pohár bornál többet soha életében nem iszik.

Úgy is lett. Öt derék gyermeket neveltek fel, jól megművelt földjük és jól tartott jószáguk van. Egyik fiúk már maga is vőlegénysorba került, a másikat taníttatják a városban.

Ki tudja, mi lett volna belőlük, ha anyjuk nem olyan okos és erős asszony.

Közbejött a harmadik.

Nagyon nehéz és rendkívül fájdalmas kérdés az, amikor idegen nő kerül a házastársak közé. A katolikus vallás nem ismer kétféle erkölcsöt. Nincsenek külön erkölcsi törvények a nők és külön a férfiak számára. A házasság szentségében mindkét fél egyformán fogadja, hogy a másikhoz hűséges lesz s őt soha el nem hagyja. A házastársi hűség megtartása tehát egyaránt kötelező mind az asszony, mind a férfi számára. Mégis fájdalmasan sok az olyan házasság, amelyben a férfi túlteszi magát ezen a parancson.

Bevett felfogás, hogy a férfinak szabad, csak az asszonynak nem, mert a férfit a természet másminyennek alkotta. Annak szüksége van erre. Attól nem szabad rossz néven venni. Az más, nem is számít csalásnak és okos asszony szemet húny rá.

Szükségtelen arról beszélni, mennyire nem igaz mindebből egyetlen szó sem. Ellenben arról tanakodjunk, mit tegyen ilyenkor a feleség?

Nem könnyű megmondani. Mert minden asszony, aki az urát szereti és aki szentül hiszi, hogy az ura hasonlóképpen szereti és hűséges hozzá, lelke mélyéig megrendül, mikor egy nap rájön, hogy az hazudik neki, egy másik asszony került az életébe, akivel testi-lelki érintkezése van.

Kevés olyan keserves, fájdalmas és kiábrándító dolog érhet egy asszonyt, mint ez. Nagy lelki erő, Istenbe vetett hit, gyermeke iránt érzett véghetet-

len szeretet és a szerelmen túl mélységes emberi együvértartozás és megbocsátás kell hozzá.

Érthető, hogy az első érzés, ami ilyen asszonyt elfog, a méltatlankodás és harag, az égő fájdalom és csalódottság érzése. Ha ilyen lelkiállapotban kitör és kemény dolgokat vág a férje szemébe, meg lehet és meg kell érteni.

De ilyen esetben válhatik csak igazán veszedelmessé a naponta ismétlődő veszekedés, örökös szemrehányások, sírások, a családnak és imerősöknek való folytonos panaszkodás. A férfi jól tudja, hogy bűnös úton jár. Lelke mélyén, józan perceiben szégyenkezik is és büntudat, lelkiismeretfurdalás kínozza. De ha minduntalan vádolják, ha mások előtt is meghurcolják, kibeszélik, akkor keménnyé válik és konokká. Bántja hiúságát, hiszen más előtt nem szívesen vallja be bűneit. És mentül inkább ő a hibás, annál jobban haragszik, ha ezt a szeméret vetik. Soha sem szabad a férfit megalázni, ezt bocsátja meg legkevésbé.

Ilyen a gyarló emberi természet. Ezzel számolni kell. A férfi ember különösen nem szereti látni, ha miatta szenved valaki. Különösen azt nem bírja, ha látnia kell, hogy saját feleségének mekkora szenvedést okozott. Eleinte gyötri az önvád és szánalom. Később a dolog kezdi idegesíteni... azután terhessé lesz számára. Végül nem önmagára, hanem az asszonyra dühös, amiért az őmiatta szenved.

Ne vigye idáig az urát egy okos asszony sem. Különösen akkor, mikor a „másik” mindig kedves, mindig jókedvű, nem panaszodik, hanem kellemessé tesz a férfi számára minden vele töltött pillanatot. Gondoljuk csak el, mekkora hátrányba kerülhet egy bánkódó, örökké szemrehányzó, sírányzó, megcsalt feleség, egy kellemes, jókedvű „barátnővel” szemben. Káros, sőt veszedelmes, ha a férj összehasonlításokat tehet felesége hátrányára.

Ilyen eseteknél tűnik csak ki igazán, ki milyen.

asszony. Mennyi asszonyi bölcsesség, mekkora türelem van benne. Hiszen az esetek túlnyomó többségénél, mikor a férj félrelép nem komoly érzésekkel indul a dolog. Ha tehát a feleség okosan viselkedik, hosszabb-rövidebb idő után a férj bűnbánóan visszatér. Nem egy esetben azonban maga a feleség szította komoly tűzvészé azt, ami futó szórakozásnak indult csak.

Ilyen, valóban veszélyes és rendkívül fájdalmas eseteknél tűnik ki, hogy egy házasság mennyire erős, milyen mélyre van alapozva s hogy igazi élet-társak állanak-e egymás mellett, vagy csak kiábrándult szerelmesek.

A szeretet próbája.

Másfajta megbocsátani való is akadhat egy hosszú házaselet ideje alatt. Elkövethet a férj másfajta bűnöket is, olyanokat, melyek nemcsak a valláserkölcsi törvényeket, hanem a büntetőtörvénykönyv rendelkezéseit is érintik. Hozzányúlhat a más pénzéhez. A rábízott vagyont hűtlenül kezelheti. Hivatali visszaélést követhet el. Politikai vétségbe vagy bűnbe keveredhetik. Mind olyan dolog, amit a törvény üldöz és büntet, ami nemcsak fájdalmat, keserűséget, hanem nyilvános szégyent is hoz családjára és legtöbbször megfosztja a férfit szabadságától és kenyérkereseti lehetőségétől.

Mit tegyen ilyenkor az asszony?

Csak egyet tehet, segítenie kell megtévedt urán.

Az a szeretet, mely csak a lélek felszínén úszik, az ilyenkor szétfoszlik, mint a pára. Az a ragaszkodás, amely a gondtalan napok megelégedettségéig tart csupán, nyomtalanul megszűnik. Az a feleség, akinek a hiúsága és önszeretete nagyobb, mint vállalt felelősségérzése, ilyenkor azt mondja, — én nem becstelen embert szerettem, nekem ehhez az

emberhez semmi közöm többé, megvetem és megtagadom.

De vajjon ilyen szeretet-e az anya szeretete? Ugye nem? Mi asszonyok mindannyian tudjuk, hogy ha gyermekeink közül bármelyik hibázik, vétkezik, mi anyák takarni, menteni igyekszünk őt és könyörgünk érte Istenhez és az emberekhez. Hol az az anya, aki elítéli bűnös gyermekét? Borzadva fordulna el tőle mindenki.

Az igazi élettársnak, az igazi feleségnek anyai érzésekkel is kell szeretnie az urát. Akár hogyan fáj is neki az, hogy folt esett férjének becsületére, akár mennyire megdöbben attól, amit elkövetett és tetteinek súlyos következményeitől, ne dobja se az első, se a második, de a harmadik, a tizedik követ sem a megtévedt emberre. Aki megbotlott, attól mindenki elfordul és bűnével egyedül marad. És ki szorul rá jobban az irgalomra, a segítségre, a megbocsátó szeretetre, mint az ilyen szerencsétlen?

A büntudat és következmények súlya alatt özszeroppanó embernek van leginkább szüksége rá, hogy legyen legalább egyetlen ember, aki megbocsásson neki, aki segíteni igyekezzék rajta.

Ez az asszonyi feladatok egyik legnehezebbike, de megéri a legnagyobb fáradságot is. Hiszen egy embert, a férjüket kell megmenteni.

Az élet sodrában.

Budapest közvetlen környékén élt saját kertes, kis családi házában egy munkáscsalád. A férfi egyik nagy gyárban dolgozott. Jól fizetett, megbecsült munkásember volt. Az asszony otthoni munkáit végezte és négy szép gyermekét nevelte.

A férfit néhány barátja valami üzleti vállalkozásra beszélte rá. Megtakarított filléreit fektette bele s mikor a sikertelen üzletben elvesztette, nehogy

felesége szemrehányást tehessen neki, eltitkolta. Hogy a pénzt pótolhassa, a gyár raktárából egy vég textilárut eltulajdonított. Ezt jó haszonnal eladta s így nemcsak az elveszett pénzt tudta pótolni belőle, de mindenféle hasznos és szép dolgot vehetett a családjának. Az asszony és a gyermekek örültek, azt hitték, külön munkáért kapott pénzen vette az ajándékokat, a lopást senki nem vette észre.

Mikor a férfi látta, milyen símán ment az egész, nagyobb arányban kezdte dézsmálni a raktárt. A hirtelenül megnövekedett jövedelem könnyelműbb élet felé irányította, kezdett hazulról is elmaradozni. Végül is egy vizsgálatnál minden kiderült. A gyárvezetőség feljelentése alapján elfogták a dektíveket.

Az asszony szülei, — apja jónevű iparosmester volt, — felháborodtak vejük becsstelenségén és erőlyesen követelték, hogy leányuk hagyja ott tolvajjá lett urát. A szegény asszony rengeteget sírt és gyötrődött tanácsstalanságában. Hogyne fájt volna neki is, hogy a becsületes ura, akivel tizennégy évig szép házaseletet éltek, ilyen csúnya dolgot tudott elkövetni. Haragudott, kínoztá a szégyen is, meg a jövőjükért való nehéz gond. De lelke mélyén bizony nagyon sajnálta is, mert tudta, hogy a férfi rettenetesen szenved. Hiszen ismerte jól, az elmúlt éveket nem lehetett lelkéből kitörölni. Tudta, alapjában jó és tisztességes ember, először tévedt meg életében. Ha most, ebben a szörnyű bajában elhagyja, az ember börtönbe kerül, onnan ki tudja mikor, ki tudja hogyan milyen lélekkel fog kikerülni, nem megy-e tönkre lelkileg, testileg egy egész további életének folyamára?

Egy átvirrasztott, átsírt éjszaka után határozott. Házukat, amelyet tíz esztendei nehéz munka megakarításából és adósságból — csak nem régiben fizették ki az utolsó részletét — építették, eladta. De el kellett adnia minden más nélkülözhető holmiját

is, hogy annyi pénzt szedjen össze, amennyi értékű áruval férje a gyárat megkárosította.

Mikor az összeg együtt volt, elment a gyárvezetőséghez. Sírva könyörgött az uráért. Kérte, vonják vissza az ellene tett feljelentést, hiszen tudhatják, az ura most tévedt meg először, ő pedig megtéríti a teljes kárt. A vezetőség mérlegelve a dolgokat és látva az asszony kétségbeesett igyekezetét, megsajnálta. A feljelentést visszavonták, sőt közbenjártak abban, hogy a férfit szabadon engedjék.

Néhány nap múlva a megviselt lelkű ember benyitott kis házának ajtaján és sírva borult le felesége előtt. Úgy fogadta meg, hogy a jövőben méltó lesz szeretetére.

Azután megmaradt holmijukkal elköltöztek a város másik részébe, egy csúnya bérkaszárnya ötödik emeletére. Nem laktak többé a sajátjukban. A gyermekek nem a napsütötte kis kertben, hanem egy poros, csúf folyosón játszottak. De együtt maradhattak. A férfi új életet kezdhetett — és az asszony soha nem tett szemrehányást. Ami történt, azt eltemették mind a ketten.

Budapest ostroma alatt az a kis ház, mely valaha vidám, boldog otthonuk volt, két bombatalálat következtében elpusztult. Egy csomó törmelék maradt meg belőle mindössze, és két körtefa a kert végében. Szerencsétlen lakóit maga alá temette a lezuhanó tető.

A csúf, szürke bérkaszárnnyának nem történt semmi baja, a kis család épségben megmaradt. Isten útjai kiszámíthatatlanok...

„Különös hatalom.”

Az asszonyi „különös hatalom” nem a mi találmányunk. Nagy költőnk, Babits Mihály így ír róla: „Ó, különös hatalom! Szeretet erős gyöngesége

— s ó gyenge erősség! Oly végtelen benned... Életem pórázát tartod, de téged bilincsel a vége, és mégis én vagyok zsarnok és hóhér, s te, aki enged és szenved."

A férj vall a feleségének... Ez a gyenge erősség vonz, ez bilincsel.

Meg kell értenünk, hogy a szenvedésből születik a boldogság, mint ahogyan az arany a tűzben próbáltatik meg. Ezt bizonyítja nekünk a Szűz Anya élete is. Ő a Fájdalmas Anya s ugyanakkor Boldogasszonynak tiszteljük. A mi életutunk sem lehet más, és ez olyan felemelő...

Nihil osbtat. Franciscus Kollár S. J. mp. censor diocesanus. Nr. 3567/1947. Imprimatur. Strigonii, die 2. Jun. 1947. Dr. Michael Török m. p., vicarius generalis, subst.

Fk.: Palánkai Tibor S. J.